Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
GERARD HOGAN
föredraget den 25 mars 2021 [1]

Mål C-768/19

Bundesrepublik Deutschland
mot
SE,
ytterligare deltagare i rättegången:
Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht

(begäran om förhandsavgörande från Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen, Tyskland))

”Begäran om förhandsavgörande – Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa – Internationellt skydd – Subsidiärt skydd – Direktiv 2011/95/EU – Artikel 2 j tredje strecksatsen – Rätt enligt nationell lagstiftning för en vuxen person till subsidiärt skydd i egenskap av förälder till en ogift underårig som är subsidiärt skyddsbehövande – Relevant tidpunkt för bedömning av status som ’underårig’”

I. Inledning

1. Förevarande begäran om förhandsavgörande från Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen, Tyskland), daterad den 15 augusti 2019 och ingiven till domstolens kansli den 18 oktober 2019, gäller tolkningen av artikel 2 j tredje strecksatsen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, [2] och av artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan). Detta aktualiserar åter igen ganska besvärliga frågeställningar rörande adekvata tidpunkter gällande ansökan om familjeåterförening för en person efter det att andra familjemedlemmar har beviljats internationellt skydd.

2. Begäran har framställts i ett förfarande mellan SE och Bundesrepublik Deutschland (Förbundsrepubliken Tyskland) avseende Tysklands vägran att bevilja SE subsidiärt skydd i dennes egenskap av förälder till en ogift underårig som åtnjuter subsidiärt skydd i denna medlemsstat (SE:s son).

[1] Originalspråk: engelska.

[2] EUT L 337, 2011, s. 9.

3. För att SE och hans son ska betraktas som ”familjemedlemmar” i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 måste SE:s son bland annat vara underårig och ogift.[3] Förbundsrepubliken Tyskland har vägrat att bevilja SE subsidiärt skydd på grundval av att SE, trots att han hade ansökt om asyl i denna medlemsstat medan hans son var underårig, lämnade in en formell asylansökan i denna medlemsstat en dag efter det att hans son hade upphört att vara underårig.

4. I förevarande begäran om förhandsavgörande ombeds domstolen att fastställa bland annat till vilken tidpunkt som hänsyn ska tas för att bedöma om den person som är berättigad till skydd (i detta fall SE:s son) är ”underårig” i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95.

5. Innan dessa frågor behandlas måste dock de relevanta rättsliga bestämmelserna liksom omständigheterna i det nationella målet anges.

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

1. Direktiv 2011/95

6. I artikel 1 i direktiv 2011/95, med rubriken ”Syfte”, anges följande:

”Syftet med detta direktiv är att införa normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar och person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet.”

7. I artikel 2 i direktiv 2011/95, med rubriken ”Definitioner”, anges följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

…

j) *familjemedlemmar*: följande familjemedlemmar till den person som beviljats internationellt skydd, om dessa familjemedlemmar befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd och under förutsättning att familjen existerade redan i ursprungslandet:

– …,

– …,

– Fadern, modern eller någon annan vuxen som ansvarar för den person som beviljats internationellt skydd enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten om den som beviljats internationellt skydd är underårig och ogift.

[3] Detta kriterium berörs inte i förevarande förfarande.

k) *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller en statslös person under 18 år.

…”

8. I artikel 3 i direktiv 2011/95, med rubriken ”Förmånligare bestämmelser”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna får införa eller behålla förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som ska betraktas som flykting eller som en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för att fastställa innebörden av internationellt skydd, förutsatt att de är förenliga med detta direktiv.”

9. I artikel 23 i direktiv 2011/95, med rubriken ”Sammanhållning av familjer”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att familjen hålls samlad.

2. Medlemsstaterna ska se till att familjemedlemmar till den person som har beviljats internationellt skydd, och som för egen del inte uppfyller kraven för att erhålla sådant skydd, får ansöka om de förmåner som avses i artiklarna 24–35 i enlighet med nationella förfaranden och i den mån detta överensstämmer med familjemedlemmens personliga rättsliga status.

…”

10. I artikel 24 i direktiv 2011/95, med rubriken ”Uppehållstillstånd”, anges följande:

”…

2. Så snart som möjligt efter det att internationellt skydd har beviljats ska medlemsstaterna till de personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande och deras familjemedlemmar utfärda ett förnybart uppehållstillstånd som ska gälla i minst ett år och, om det förnyas, i minst två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver något annat.”

2. Direktiv 2013/32/EU

11. Artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd,[4] med rubriken ”Rätt till prövning av ansökan”, har följande lydelse:

”1. Om en person ansöker om internationellt skydd vid en myndighet som enligt nationell rätt är behörig att registrera sådana ansökningar ska denna diarieföring ske senast tre arbetsdagar efter det att ansökan gjorts.

Om ansökan om internationellt skydd görs vid en annan myndighet som kan förväntas få ta emot sådana ansökningar men som inte är behörig att registrera dem i enlighet med nationell rätt ska medlemsstaterna säkerställa att diarieföringen sker senast sex arbetsdagar efter det att ansökan gjorts.

…

[4] EUT L 180, 2013, s. 60.

2. Medlemsstaterna ska se till att en person som har ansökt om internationellt skydd har en faktisk möjlighet att lämna in sin ansökan så snart som möjligt. Om sökanden inte lämnar in sin ansökan får medlemsstaterna tillämpa artikel 28 i enlighet därmed.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 får medlemsstaterna ställa som krav att ansökningar om internationellt skydd ska lämnas in personligen och/eller på en angiven plats.

4. Utan hinder av punkt 3 ska en ansökan om internationellt skydd anses ha lämnats in när en blankett har lämnats in av sökanden eller en officiell rapport inkom till de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten i enlighet med nationell rätt.

…”

B. Tysk rätt

12. 13 § i Asylgesetz [5] (asyllagen, nedan kallad AsylG) föreskrivs följande:

”1) En asylansökan anses ha gjorts när utlänningen skriftligen, muntligen eller på annat sätt uttryckt sin vilja att söka skydd i Förbundsrepubliken från politisk förföljelse, eller att denne begär skydd från avvisning eller annat återsändande till en stat, i vilken utlänningen hotas av förföljelse i den mening som avses i 3 § punkt 1 eller av en risk att lida allvarlig skada i den mening som avses i 4 § punkt 1.

…”

13. I 14 § i AsylG föreskrivs följande:

”1) Asylansökan ska lämnas in till den avdelning vid Bundesamt som är ansvarig för den mottagningsanläggning där utlänningen har tagits emot. …

…”

14. I 26 § i AsylG föreskrivs följande:

”…

2) För ett barn till en asylsökande som vid tidpunkten då asylansökan avseende barnet lämnas är minderårigt och ogift, ska på ansökan erkännas ha rätt till asyl, om utlänningen beviljats rätt till asyl genom beslut som inte kan överklagas och denna rätt inte ska återkallas eller dras tillbaka.

3) Föräldrarna till en underårig ogift asylsökande eller någon annan vuxen i den mening som avses i artikel 2 j i direktiv 2011/95 ska beviljas rätt till asyl, om

1. beslutet om den asylsökandes till asyl inte kan överklagas,

2. familjen i den mening som avses i artikel 2 j i direktiv 2011/95 redan existerade i den stat i vilken den asylsökande utsätts för politisk förföljelse,

[5] BGBl. I s. 1798.

3. de inreste innan asyl beviljades eller de har ingivit asylansökan utan dröjsmål efter inresan,

4. rätten till asyl inte ska återkallas eller dras tillbaka och

5. de ansvarar för den asylsökande.

För syskon till den underåriga asylsökanden som vid tidpunkten för deras asylansökan är underåriga och ogifta ska första meningen siffran 1–4 tillämpas på motsvarande sätt.

…

5) För familjemedlemmar i den mening som avses i punkterna 1–3 till den person som beviljats internationellt skydd ska punkterna 1–4 tillämpas på motsvarande sätt. I stället för rätt till asyl ska flyktingstatus eller subsidiärt skydd beviljas. …

…”

15. I 77 § i AsylG föreskrivs följande:

”1) I mål enligt denna lag ska domstolen grunda sig på de rättsliga och faktiska omständigheter som förelåg vid tidpunkten för den senaste muntliga förhandlingen i målet. Om målet avgörs utan att muntlig förhandling hållits, är den avgörande tidpunkten när domstolen fattar sitt avgörande. …

…”

III. De faktiska omständigheterna i det nationella målet och begäran om förhandsavgörande

16. SE begär beviljande av subsidiärt skydd grundat på att han är far till en ogift underårig som erhållit sådant skydd. SE är enligt egen utsago afghansk medborgare och far till en son född den 20 april 1998, vilken inreste till Förbundsrepubliken Tyskland år 2012 och ansökte om asyl där den 21 augusti 2012. [6]

17. Genom slutligt beslut från Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Federala myndigheten för migration och flyktingar) av den 13 maj 2016 avslogs SE:s sons asylansökan. Han beviljades dock status som subsidiärt skyddsbehövande.

18. Enligt egen utsago inreste SE till Förbundsrepubliken Tyskland över landgränsen i januari 2016. Han gjorde asylansökan i februari 2016 och ingav en formell ansökan om internationellt skydd den 21 april 2016.

19. Federala myndigheten för migration och flyktingar avslog hans ansökningar om att beviljas asyl och flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande samt hans begäran om en förklaring om att det i enlighet med 60 § punkt 5 och punkt 7 första meningen i Aufenthaltsgesetz (den tyska lagen om vistelse i landet) föreligger skäl som förbjuder att han avvisas.

[6] Datumet den 21 augusti 2012 anges i de handlingar i det nationella målet som av den hänskjutande domstolen ingetts till domstolens kansli. Det anges inte i begäran om förhandsavgörande och måste kontrolleras av den hänskjutande domstolen.

20. Genom den överklagade domen ålade Verwaltungsgericht (Förvaltningsdomstolen, Tyskland) Förbundsrepubliken Tyskland att bevilja SE status som subsidiärt skyddsbehövande på grundval av 26 § punkt 5 jämförd med 26 § punkt 3 första meningen i AsylG i egenskap av förälder till en ogift underårig som är subsidiärt skyddsbehövande.

21. Verwaltungsgericht (Förvaltningsdomstolen) ansåg att SE:s son alltjämt var underårig vid den tidpunkt då SE ansökte om asyl, vilket i detta avseende är den relevanta tidpunkten. I detta sammanhang måste en asylansökan betraktas som gjord så snart som den behöriga myndigheten fått vetskap om asylansökan från den person som ansöker om skydd.

22. I sitt överklagande till den hänskjutande domstolen har Förbundsrepubliken Tyskland gjort gällande att 26 § punkt 3 första meningen i AsylG har åsidosatts. Förbundsrepubliken Tyskland hävdar att den avgörande faktorn vid bedömning av den faktiska och den rättsliga situationen enligt 77 § punkt 1 första meningen i AsylG i princip är tidpunkten för den sista muntliga förhandlingen vid den domstol som är behörig att pröva målet i sak eller – om sådan inte har hållits – tidpunkten för det slutliga beslutet av den domstol som är behörig att pröva målet i sak. I 26 § punkt 3 i AsylG anges inga uttryckliga lagstadgade undantag i fråga om detta. Paragrafens faktiska krav och struktur ger i alla händelser vid handen att endast en underårig som alltjämt var underårig då dennes egen status beviljades kan ge upphov till en härledd rättighet. Förbundsrepubliken Tyskland vidhåller att bestämmelsen tjänar intressena hos den underårige som är berättigad till skydd, vilka i princip endast finns så länge denne är underårig.

23. Förbundsrepubliken Tyskland hävdar också att det, även om ställningen som underårig skulle hänföra sig till den tidpunkt då föräldern ansökte om asyl, inte är den tidpunkt då den materiella asylansökan gjordes (13 § i AsylG) som är avgörande utan i stället tidpunkten för den formella asylansökan (14 § i AsylG). För att uppfylla kraven i fråga om ansökan i 26 § punkt 3 första meningen i AsylG räcker det inte att den behöriga myndigheten – i detta fall Federala myndigheten för migration och flyktingar – endast har kännedom om asylansökan. Förutsättning för erkännande är en (formell) ansökan, som för att bli gällande endast kan inges till den behöriga myndigheten.

24. Under dessa förhållanden beslutade Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara förfarandet och hänskjuta följande frågor till EU-domstolen för förhandsavgörande:

”1. Under omständigheter där en asylsökande har levt med sitt barn i en familj som existerade i ursprungslandet och barnet efter en ansökan om internationellt skydd som lämnats in innan det uppnått myndighetsålder har beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande (nedan kallad den skyddsbehövande), och den asylsökande innan hans barn uppnått myndighetsålder har inrest i medlemsstaten som mottagit den skyddsbehövande och likaså ansökt om internationellt skydd (nedan kallad den asylsökande) i den staten, ska då den relevanta tidpunkten – med avseende på frågan huruvida den skyddsbehövande är ’underårig’ i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 – enligt en nationell bestämmelse som avser beviljande av subsidiärt skydd som härleds från den skyddsbehövande och vilken hänvisar till artikel 2 j i direktiv 2011/95, vara tidpunkten då ett beslut meddelas i fråga om den asylsökandes asylansökan, eller vid en tidigare tidpunkt, exempelvis när

a) den skyddsbehövande beviljades status som subsidiärt skyddsbehövande,

b) den asylsökande ansökte om asyl,

c) den asylsökande inreste i den mottagande medlemsstaten, eller

d) den skyddsbehövande ansökte om asyl?

2. För det fall

a) att tidpunkten för ansökan är avgörande:

Är det viljan att söka skydd som uttryckts skriftligen, muntligen eller på annat sätt till den nationella myndigheten som ansvarar för asylansökan (faktisk asylansökan), eller den formella ansökan om internationellt skydd som är relevant i detta avseende?

b) att tidpunkten för den asylsökandes inresa eller tidpunkten då denne ansökt om asyl är avgörande:

Är det relevant huruvida det vid denna tidpunkt ännu inte meddelats ett beslut i fråga om ansökan om internationellt skydd som ingetts av en person som vid en senare tidpunkt beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande?

3. a) Vilka villkor måste vara uppfyllda under de omständigheter som beskrivs i fråga 1 ovan för att den asylsökande ska anses vara en ’familjemedlem’ (artikel 2 j i direktiv 2011/95) som ’befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd’ i vilken den person som beviljats internationellt skydd befinner sig och med vilken en familj ’existerade redan i ursprungslandet’? Kräver detta särskilt att familjelivet mellan den skyddsbehövande och den asylsökande i den mening som avses i artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) återupptagits i den mottagande medlemsstaten, eller är det i detta sammanhang tillräckligt att både den skyddsbehövande och den asylsökande samtidigt befinner sig i den mottagande medlemsstaten? Räknas en förälder även som familjemedlem om det framgår av omständigheterna i det enskilda fallet att avsikten med inresan inte var att faktiskt utöva ansvar i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 för en person som beviljats internationellt skydd och som fortfarande är underårig och ogift?

b) Om fråga 3 a ska besvaras så, att familjelivet mellan den skyddsbehövande och den asylsökande i den mening som avses i artikel 7 i stadgan måste ha återupptagits i den mottagande medlemsstaten: Är det relevant vid vilken tidpunkt familjelivet återupptagits? Är det i detta avseende i synnerhet avgörande huruvida familjelivet har återupprättats inom en viss tidsfrist efter den asylsökandens inresa, vid tidpunkten då den asylsökande ansöker om asyl, eller vid en tidpunkt då den skyddsbehövande fortfarande var underårig?

4. Anses en asylsökande inte längre ha ställning som familjemedlem i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 i och med att den skyddsbehövande uppnår myndighetsålder, vilket är förbundet med att ansvaret för en person som är underårig och ogift upphör? Om denna fråga ska besvaras nekande: Består denna ställning som familjemedlem (och de därmed förbundna rättigheterna) efter denna tidpunkt, utan någon begränsning i tiden, eller upphör den efter en viss tid (om ja: vilken tid?) eller när en viss händelse inträffar (om ja: vilken händelse?)?”

IV. Förfarandet vid EU-domstolen

25. Den tyska och den ungerska regeringen samt Europeiska kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden. Den 26 maj 2020 vilandeförklarades målet genom beslut av domstolens ordförande i enlighet med artikel 55.1 b i domstolens rättegångsregler fram till dess att domen i målet État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577) hade meddelats den 16 juli 2020. Domen delgavs den hänskjutande domstolen i förevarande förfarande för att EU-domstolen skulle få veta om den förstnämnda önskade vidhålla sin begäran om förhandsavgörande. Genom beslut av den 19 augusti 2020, vilket mottogs av domstolens kansli den 26 augusti 2020, meddelade den hänskjutande domstolen EU-domstolen att den önskade vidhålla sin begäran om förhandsavgörande. Genom beslut av domstolens ordförande av den 28 augusti 2020 hävdes vilandeförklaringen av förevarande mål.

26. Genom beslut av EU-domstolen av den 10 november 2020 ombads den tyska regeringen att förtydliga skillnaden i tysk lagstiftning – särskilt i fråga om förfarande, tidsfrister och villkor – mellan en informell asylansökan, i den mening som avses i 13 § punkt 1 i AsylG, och en formell asylansökan, i den mening som avses i 14 § punkt 1 i samma lag. Den tyska regeringen besvarade frågan den 14 december 2020.

27. Genom beslut av EU-domstolen av den 10 november 2020 inbjöds intressenter i enlighet med artikel 23 i Europeiska unionens domstols stadga att yttra sig över de eventuella verkningar som domen av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577), kunde medföra med avseende på svaret på främst den första fråga som hänskjutits i förevarande förfarande. Den ungerska regeringen och kommissionen inkom med yttranden i det avseendet.

V. EU-domstolens behörighet

28. Den tyska regeringen har framfört betänkligheter i fråga om EU-domstolens behörighet att behandla de frågor som hänskjutits för förhandsavgörande. Enligt den tyska regeringen gäller de hänskjutna frågorna tolkningen av en nationell bestämmelse som inte påbjudits genom unionsrätten och som till sin lydelse hänför sig till unionsrättens definitioner i artikel 2 j i direktiv 2011/95 endast i fråga om begreppen någon annan vuxen och familj.

29. Det måste påpekas att den hänskjutande domstolen genom sina frågor begär en tolkning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 och artikel 7 i stadgan. I frågorna förekommer inget omnämnande av nationell lagstiftning.

30. Av begäran om förhandsavgörande följer emellertid att SE gör anspråk på internationellt skydd i egenskap av familjemedlem (förälder till ett ogift underårigt barn) på grundval av 26 § punkt 5 jämförd med 26 § punkt 3 första meningen i AsylG och inte på grundval av unionsrätten, i synnerhet direktiv 2011/95. Det framgår dock att frågan om SE:s son vid den relevanta tidpunkten är en ogift underårig och därmed om SE är familjemedlem i enlighet med artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 är av central betydelse för fastställandet av SE:s status enligt nationell lagstiftning. Detta beror på hänvisningen i 26 § punkt 3 i AsylG till artikel 2 j i

direktiv 2011/95.[7]

31. I sin dom av den 4 oktober 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, punkterna 68–74), konstaterade domstolen att det i direktiv 2011/95 inte föreskrivs någon utvidgning av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande till familjemedlemmarna till en person som beviljats sådan status. Härav följer att det i artikel 23 i nämnda direktiv endast krävs att medlemsstaterna ska ändra sin nationella lagstiftning på så sätt att familjemedlemmar, i den mening som avses i artikel 2 j i direktivet, till den person som har sådan status är, om dessa inte personligen är berättigade till samma status, berättigade till vissa förmåner, vilket bland annat inbegriper uppehållstillstånd, tillträde till sysselsättning och tillgång till utbildning, vilket är ämnat att hålla familjen samlad. Genom artikel 3 i direktiv 2011/95 tillåts emellertid en medlemsstat, då denna beviljar internationellt skydd för en familjemedlem i enlighet med den ordning som inrättats av detta direktiv, att föreskriva en utvidgning av skyddets räckvidd till att även inbegripa andra familjemedlemmar, under förutsättning att dessa inte omfattas av ett skäl för undantag enligt artikel 12 i direktivet och att deras situation, med beaktande av behovet av att hålla familjen samlad, är förenlig med den logiska grunden för internationellt skydd.

32. Domstolen har också ansett att ett beviljande av flyktingstatus eller subsidiärt skydd för familjemedlemmar såsom härledd rätt för att familjen ska hållas samlad är förenligt med den logiska grunden för sådant skydd.[8]

33. Det torde framgå av utredningen i målet vid EU-domstolen, något som det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva,[9] att Förbundsrepubliken Tyskland har använt den möjlighet som ges i artikel 3 i direktiv 2011/95 att föreskriva ett mer omfattande skydd för vissa familjemedlemmar som avses i artikel 2 j i direktiv 2011/95.

34. Enligt fast rättspraxis har EU-domstolen behörighet att meddela förhandsavgöranden angående frågor som gäller unionsbestämmelser i situationer där berörda unionsbestämmelser har blivit tillämpliga genom att det i nationell rätt hänvisas till deras innehåll, även om de faktiska omständigheterna i det nationella målet inte direkt omfattas av unionsrätten, Det ligger under sådana förhållanden helt uppenbart i Europeiska unionens intresse att bestämmelser som införts från unionsrätten ska tolkas enhetligt i syfte att förekomma potentiella framtida skiljaktigheter i fråga om tolkningen. Det är således motiverat att EU-domstolen tolkar unionsbestämmelser i situationer som inte omfattas av unionsrätten när dessa bestämmelser genom nationell rätt har blivit tillämpliga på sådana situationer på ett direkt och ovillkorligt sätt, i syfte att säkerställa att de behandlas på samma sätt som de situationer som omfattas av unionsrätten.[10]

[7] Den hänskjutande domstolen har angett följande: ”Klagandens ansökan om beviljande av subsidiärt skydd i egenskap av förälder ska således bifallas om sonen vid den tidpunkt som är relevant för bedömningen var underårig i den mening som avses i 26 § punkt 3 första meningen AsylG och klaganden ansvarade för sonen i den mening som avses i 26 § punkt 3 första meningen moment 5 AsylG. 26 § punkt 3 i AsylG syftar till införlivande av artikel 23.2 i direktiv 2011/95 …”. Se punkterna 12 och 13 i begäran om förhandsavgörande.

[8] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, punkt 73).

[9] I punkt 13 i begäran om förhandsavgörande har den hänskjutande domstolen förklarat att 26 § punkt 3 i AsylG syftar till införlivande av artikel 23.2 i direktiv 2011/95. Det framgår enligt min åsikt att räckvidden för den nationella bestämmelsen är vidare än artikel 23.2 i direktiv 2011/95 och att den nationella bestämmelsen under vissa förhållanden utvidgar det internationella skyddet till familjemedlemmar, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

[10] Dom av den 7 november 2018, K och B (C-380/17, EU:C:2018:877, punkterna 34–36 och där angiven rättspraxis). Se även dom av den 13 mars 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punkterna 35–37).

35. Eftersom det i 26 § punkt 3 i AsylG särskilt hänvisas till begreppet familj i enlighet med artikel 2 j i direktiv 2011/95 och eftersom inget tyder på att den sistnämnda bestämmelsen inte på ett direkt och ovillkorligt sätt är tillämplig på situationer som den i det nationella målet, ligger det helt uppenbart i Europeiska unionens intresse att EU-domstolen uttalar sig om förevarande begäran om förhandsavgörande.

36. Jag anser således att EU-domstolen har behörighet att besvara tolkningsfrågorna.

VI. Prövning av tolkningsfrågorna

A. Den första och den andra frågan

1. Inledande anmärkningar

37. Med sin första och andra fråga, vilka på ett praktiskt sätt kan behandlas tillsammans, vill den hänskjutande domstolen ha svar på vilken tidpunkt som ska gälla för fastställande av om den person som är berättigad till internationellt skydd – i detta fall SE:s son – är ”underårig” vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95, i en situation som den i det nationella målet, där en förälder (i detta fall SE) söker härleda en rättighet till subsidiärt skydd enligt nationell rätt grundad på ett ogift underårigt barns status som subsidiärt skyddsbehövande. [11]

38. Som kommissionen påpekat i sitt yttrande krävs ett svar ur unionsrättsligt perspektiv på denna fråga för att avgöra om SE har rätt att enligt artikel 23.2 i direktiv 2011/95 ansöka om de förmåner som anges i artiklarna 24–35 i direktivet. [12]

39. Definitionen av ”underårig” i artikel 2 k i direktiv 2011/95, som ”en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år”, berörs inte i det nationella målet.

40. Vad saken däremot gäller är den relevanta tidpunkten för att bedöma om en person har status som ”underårig” i syfte att avgöra om denne underårige och en annan person är ”familjemedlemmar” i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95. Enligt artikel 2 j i direktiv 2011/95 inbegriper ordet familjemedlemmar, i den utsträckning som familjen existerade redan i ursprungslandet, fadern till en ogift underårig som är den person som beviljats internationellt skydd och som befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd.

[11] I utredningen i målet vid EU-domstolen anges att SE:s son var underårig då SE inreste till Tyskland i januari 2016 och ansökte om asyl i februari 2016. SE:s son upphörde dock att vara underårig den 20 april 2016, en dag innan SE lämnade in en formell ansökan om internationellt skydd den 21 april 2016. Vidare var SE:s son den 13 maj 2016 inte längre underårig när han beviljades status som subsidiärt skyddsbehövande. Den hänskjutande domstolen noterar att det inom nationell rättspraxis, med avseende på att den person som beviljats skydd var underårig, i vissa fall – i överensstämmelse med principen i 77 § i AsylG – har tagits hänsyn till när beslutet om förälderns asylansökan fattades. Det har emellertid i andra fall ansetts tillräckligt att den person som beviljats skydd alltjämt var underårig vid den tidpunkt då föräldern ansökte om asyl. Skälen till detta grundar sig i allmänhet på unionsbestämmelser, och själva fastställandet av tidpunkten i händelse av härlett internationellt skydd för barn (se 26 § punkt 2 i AsylG) har överförts till internationellt skydd för föräldrar, trots att det inte finns någon lagstiftning om detta. Se punkt 16 i begäran om förhandsavgörande.

[12] EU-domstolen får inte uttala sig om vilka effekter dess svar får enligt nationell rätt, i synnerhet 26 § punkt 5 jämförd med 26 § punkt 3 första meningen i AsylG. Detta ankommer på den hänskjutande domstolen.

41. Den hänskjutande domstolen har för EU-domstolen lagt fram fem tidsmässiga alternativ, nämligen följande:

– den dag då beslut fattades om SE:s asylansökan (huvudstycket i fråga 1);

– den dag då SE:s son beviljades subsidiärt skydd (fråga 1 a);

– den dag då SE ansökte om asyl (fråga 1 b);

– den dag då SE inreste till Tyskland (fråga 1 c), eller

– den dag då SE:s son gjorde sin asylansökan. (fråga 1 d).

42. Den tyska regeringen anser att den relevanta tidpunkten för bedömning av status som ”underårig” vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 är dagen för beslutet rörande ansökan från den familjemedlem som gör en rättighet gällande, vilken är härledd från rättigheten för den person som beviljats skydd.

43. Den ungerska regeringen anser att användningen av presens i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 talar emot en retroaktiv tolkning av status som underårig. Den faktiska och rättsliga situation som ett beslut grundas på bör således prövas och bedömas med utgångspunkt i de förhållanden som gäller då beslutet fattas. En annan tolkning i förevarande förfarande skulle innebära att myndigheterna måste grunda sitt beslut på en fiktion om att vederbörande alltjämt är underårig när så inte längre är fallet. Någon sådan fiktion kan inte utläsas av direktiv 2011/95 eller dess syften och den skulle stå i strid med kravet på rättssäkerhet. Enligt den ungerska regeringen är den relevanta tidpunkten dagen för beslutet angående ansökan om internationellt skydd vilken ingetts av familjemedlemmen till den person som beviljats internationellt skydd.

44. Kommissionen anser däremot att artiklarna 2 j tredje strecksatsen och 23.2 i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som var under 18 år vid ingivandet av en ansökan om internationellt skydd i en medlemsstat, men som under förfarandet har blivit myndig och som därefter beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande, ska betraktas som ”underårig” vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen om dennes far har inrest till samma medlemsstat innan den person som beviljats skydd nått myndighetsålder och lämnat in den ansökan som avses i artikel 23.2 i direktiv 2011/95 inom rimlig tid räknat från den dag då den person som beviljats skydd erkändes som skyddsbehövande.

2. Dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248)

45. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att de olika tidsmässiga alternativ som lagts fram av den hänskjutande domstolen åtminstone delvis är präglade av dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248).[13] Jag kommer därför att någorlunda ingående redovisa omständigheterna och avgörandet i det målet för en bättre förståelse av de olika tidsmässiga alternativ som lagts fram av den hänskjutande domstolen.

[13] Se punkt 18 i begäran om förhandsavgörande.

46. Det mål som avgjordes genom domen av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), gällde rätten för en underårig utan medföljande vuxen som inreste till Nederländerna och ansökte om asyl medan hon var underårig men som fick flyktingstatus och ansökte om familjeåterförening med sina föräldrar *efter* det att hon blivit myndig.

47. Domstolen tillfrågades om artikel 2 f[14] i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening[15] ska tolkas så, att en tredjelandsmedborgare eller statslös person som är under 18 år vid sin inresa till en medlemsstats territorium och vid ingivandet av sin asylansökan i den staten, men som under asylförfarandet uppnår myndighetsålder och därefter beviljas asyl med retroaktiv verkan från den dag då han eller hon gjorde sin ansökan ska betraktas som ”underårig” med avseende på den bestämmelsen. Domstolen ansåg att artikel 2 f i direktiv 2003/86 jämförd med artikel 10.3 a[16] i samma direktiv skulle tolkas så, att en tredjelandsmedborgare eller statslös person som är under 18 år vid sin inresa till en medlemsstats territorium och vid ingivandet av sin asylansökan i den staten, men som under asylförfarandet uppnår myndighetsålder och därefter beviljas flyktingstatus ändå måste anses vara ”underårig” enligt den bestämmelsen.

48. Domstolen fann att om rätten till familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 skulle vara avhängig av den exakta tidpunkt vid vilken den behöriga nationella myndigheten formellt antar ett beslut om att erkänna flyktingstatus för berörd person, i stället för att de nationella myndigheterna ges incitament till att skyndsamt behandla ansökningar om internationellt skydd som inges av underåriga utan medföljande vuxen i syfte att ta hänsyn till deras sårbarhet, skulle den tolkningen kunna få motsatt effekt och motverka de mål som eftersträvas med både direktiv 2013/32 och direktiven 2003/86 och 2011/95, nämligen att se till att barnets bästa, i enlighet med artikel 24.2 i stadgan, faktiskt kommer i främsta rummet för medlemsstaterna vid tillämpningen av de nämnda direktiven.[17]

49. Domstolen ansåg sålunda att man genom att använda tidpunkten för inlämnandet av ansökan om internationellt skydd som referens vid bedömningen av en flyktings ålder vid tillämpningen av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 kan garantera att samtliga sökande som kronologiskt sett befinner sig i samma situation ges en likadan och förutsägbar behandling, samt se till att ett bifall till en ansökan om familjeåterförening i huvudsak beror på omständigheter som kan tillskrivas sökanden och inte sådana omständigheter som kan tillskrivas administrationen, såsom den tid det tar att handlägga ansökan om internationellt skydd eller ansökan om familjeåterförening. Domstolen förklarade emellertid att en flykting som hade ställning som underårig utan medföljande vuxen vid tidpunkten för sin ansökan, men som blivit myndig under förfarandets

[14] I denna bestämmelse anges att en ”underårig utan medföljande vuxen [är en] tredjelandsmedborgare eller statslös person som är yngre än arton år och som anländer till medlemsstaternas territorier utan medföljande vuxen som enligt lag eller sedvana ansvarar för den underårige, så länge som denne inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, eller en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att ha anlänt till medlemsstaternas territorier.”

[15] EUT L 251, 2003, s. 12.

[16] I denna bestämmelse anges i sak att medlemsstaterna i händelse en flykting är underårig utan medföljande vuxen ska tillåta inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för hans eller hennes släktingar i rakt uppstigande led av första graden.

[17] Se punkt 58 i dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), samt punkterna 36 och 37 i dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577). I punkt 49 i dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), fann domstolen att varken artikel 2 f eller artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 i sig är tillräcklig för att ge ett svar på den fråga som hade hänskjutits i det målet. Den beaktade därför också systematiken i nämnda direktiv samt dess syfte. Att låta rätten till familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 vara beroende av när den behöriga nationella myndigheten formellt antar beslutet om beviljande av flyktingstatus för den berörda personen, och således låta denna rätt vara beroende av den skyndsamhet med vilken myndigheten handlägger ansökan om internationellt skydd, skulle enligt domstolen innebära att bestämmelsens ändamålsenliga verkan äventyras och det skulle strida inte bara mot direktivets syfte – som är att främja familjeåterförening och att i detta avseende ge flyktingar, bland annat underåriga utan medföljande vuxen, ett särskilt skydd – utan även mot principerna om likabehandling och rättssäkerhet. Se punkt 55 i dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248).

gång, måste ansöka om familjeåterförening inom rimlig tid.[18] Domstolen ansåg att ansökan ska lämnas in inom tre månader efter det att den berörda ”underåriga personen” har beviljats flyktingstatus.

3. Dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577)

50. Jag anser också att dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577), vilken meddelades efter begäran om förhandsavgörande i förevarande mål, är relevant.

51. I det fallet tillfrågades domstolen bland annat huruvida led c i artikel 4.1 första stycket i direktiv 2003/86 ska tolkas så, att den avgörande tidpunkten för fastställandet av huruvida en ogift tredjelandsmedborgare eller flykting utgör ett ”underårigt barn” i den bestämmelsens mening är när ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening för underåriga barn ges in, eller när medlemsstatens behöriga myndigheter meddelar beslut i ansökningsärendet, i förekommande fall efter det att ett beslut om avslag på denna ansökan har överklagats.

52. Domstolen förklarade entydigt i punkterna 36 och 37 i den domen att det inte skulle vara förenligt med vare sig de mål som eftersträvas med direktivet eller med de krav som följer av artiklarna 7 och 24.2 i stadgan om man valde att låta det datum då den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten fattar beslut om ansökan om inresa och vistelse i denna stat för familjeåterförening tjäna som referens vid bedömningen av sökandens ålder i samband med tillämpningen av artikel 4.1 första stycket c i direktiv 2003/86, eftersom behöriga nationella myndigheter och domstolar inte hade något incitament att prioritera att handlägga ansökningar från underåriga barn med den skyndsamhet som krävs för att ta hänsyn till dessa barns sårbarhet, och att de kunde agera på ett sätt som skulle äventyra den rätt till familjeåterförening i sig som dessa underåriga barn har. Domstolen fann sålunda att artikel 4.1 första stycket c i direktiv 2003/86 ska tolkas så, att den avgörande tidpunkten för fastställandet av huruvida en ogift tredjelandsmedborgare eller flykting utgör ett underårigt barn i den bestämmelsens mening är när ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening för underåriga barn ges in, och inte när medlemsstatens behöriga myndigheter meddelar beslut i ansökningsärendet.

4. Kortfattad analys av de aktuella domarna

53. Som jag har förklarat gällde dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), och dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577), tolkningen av direktiv 2003/86.

54. Det bör redan från början framhållas att direktiv 2003/86 antogs den 22 september 2003. Antagandet av direktivet föregick därmed med sex månader antagandet av rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet.[19] Genom direktiv 2004/83, som senare ersattes av direktiv 2011/95, infördes begreppet status som subsidiärt skyddsbehövande för första gången i unionsrätten. Kronologin syftar till att

[18] I punkt 50 i dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), framhöll domstolen i sak att artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 endast tillämpas på familjeåterförening för sådana flyktingar som erkänns som sådana av medlemsstaterna.

[19] EUT L 304, 2004, s. 12.

förklara varför direktiv 2003/86 endast avser flyktingar och inte tredjelandsmedborgares eller statslösa personer med status som subsidiärt skyddsbehövande. Trots att rättigheterna för familjemedlemmar till flyktingar i huvudsak regleras i direktiven 2003/86 och 2011/95[20] berör inte det förstnämnda direktivet rättigheterna för familjemedlemmar till personer som har status som subsidiärt skyddsbehövande.

55. I punkt 34 i dom av den 13 mars 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192), bekräftade domstolen att direktiv 2003/86 ska tolkas så, att det inte är tillämpligt på familjemedlemmar till en person som är subsidiärt skyddsbehövande, vilka är tredjelandsmedborgare.[21]

56. Jag anser att den lösning som valts i dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), i fråga om rätten till familjeåterförening för en underårig utan medföljande vuxen som hade flyktingstatus i enlighet med artiklarna 2 f och 10.3 a i direktiv 2003/86 är upplysande såvitt avser förevarande mål. Bedömningen i det målet kan emellertid inte till fullo överföras på förevarande mål eftersom det finns vissa centrala faktiska och rättsliga skillnader. I det mål som avgjordes genom dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), var det nämligen den *underårige utan medföljande vuxen* som ansökte om familjeåterförening på grundval av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 och inte (som här) en förälder som vill återförenas med sitt barn på grundval av bland annat artikel 23 och följande artiklar i direktiv 2011/95.

57. Medan förevarande mål gäller rätten för en förälder till en person som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande är det mål som avgjordes genom dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577), dessutom något annorlunda i det att det gäller tolkningen av led c i artikel 4.1 första stycket i direktiv 2003/86, där det krävs att medlemsstaterna ska bevilja inresa och vistelse för ett ogift underårigt barn till en flykting.

5. Tillämpningen av rättspraxis i förevarande mål

58. Det måste konstateras att det i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 inte anges vilken tidpunkt som ska beaktas. Även om unionslagstiftaren med fördel hade kunnat förtydliga detta följer det dock inte, trots att detta har utelämnats, att varje medlemsstat ensidigt får avgöra vilken tidpunkt den ska välja för fastställande av om vissa personer är ”familjemedlemmar” vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95. Jag drar denna slutsats av flera skäl.

59. För det första hänvisas det i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 inte till nationell lagstiftning eller till medlemsstaterna, och för det andra finns det inget i den bestämmelsen eller i någon annan bestämmelse i direktiv 2011/95 som kan visa på att unionslagstiftaren hade för avsikt att ge varje medlemsstat ett utrymme för att skönsmässigt fastställa vilken tidpunkt som är relevant.

60. I sin dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 41), och i dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 30), framhöll domstolen att det följer såväl av kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten som av likhetsprincipen att ordalydelsen i en unionsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för fastställandet av bestämmelsens innebörd och

[20] Se även direktiv 2013/32.

[21] Se artikel 3 2 c i direktiv 2003/86.

tillämpningsområde, i regel ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela Europeiska unionen, med beaktande av bland annat det sammanhang i vilket bestämmelsen förekommer och det mål som eftersträvas med den aktuella lagstiftningen.

61. Enligt min åsikt måste artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 tolkas i ljuset av artikel 23, där det i punkt 1 mycket klart och entydigt föreskrivs att ”[m]edlemsstaterna *ska se till* att familjen hålls samlad” (min kursivering). I skäl 16 i direktiv 2011/95 förklaras också att detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i stadgan och syftar till att främja tillämpningen av bland annat artiklarna 7 och 24 i stadgan.

62. Enligt fast rättspraxis ska artikel 7 i stadgan, som erkänner rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, tolkas mot bakgrund av skyldigheten att se till att barnets bästa kommer i främsta rummet i enlighet med artikel 24.2 i stadgan, och med beaktande av att det är nödvändigt att ett barn regelbundet upprätthåller ett personligt förhållande till båda föräldrarna, såsom anges i artikel 24.3 i stadgan. [22]

63. Av ovanstående följer att artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 ska tolkas med det berörda barnets bästa för ögonen och för att främja familjelivet.

64. Jag anser att det inom sådana förfaranden som i förevarande mål varken ligger i det berörda barnets intresse eller tjänar familjelivet, eller för den delen heller inte följer den logiska grunden i domen av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), och domen av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577), att relevant tidpunkt för bedömning av om en person är underårig vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 skulle vara den dag då beslutet angående SE:s asylansökan faktiskt fattades [23] eller den dag då SE:s son beviljades subsidiärt skydd. [24]

65. Av domen av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 55), och domen av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577), står det klart att domstolen inte ansåg att en sökandes rätt till familjeliv skulle vara avhängig av hur snabbt som det nationella ansökningsförfarandet sker och av hur lång tid som beslutsfattandet tar. Den princip som ligger till grund för nämnda båda avgöranden är att rätten att ansöka om familjeåterförening inte får bero på vilka dagar som tredje part råkar fatta vissa beslut.

66. Det förhåller sig enligt min åsikt på detta sätt oberoende av om status som subsidiärt skyddsbehövande enligt direktiv 2011/95 är en fastställelse av redan existerande rättigheter eller ej. Det bör därvid påpekas att det i skäl 21 i direktiv 2011/95 förklaras att erkännande av flyktingstatus är en fastställelse av redan existerande rättigheter. Det finns emellertid i

22 Dom av den 13 mars 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punkt 55 och där angiven rättspraxis).

23 Huvudstycket i fråga 1.

24 Fråga 1 a.

direktiv 2011/95 inget liktydigt skäl i fråga om subsidiärt skydd.[25] Trots att det i domen av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248) förklaras att beviljandet av flyktingstatus är deklarativt,[26] underströk domstolen i den domen att om man låter rätten till familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 vara beroende av när den behöriga nationella myndigheten formellt antar beslutet om beviljande av flyktingstatus för den berörda personen och således låta denna rätt vara beroende av den skyndsamhet med vilken myndigheten handlägger ansökan om internationellt skydd, skulle detta innebära att bestämmelsens ändamålsenliga verkan äventyras. Detta skulle strida inte bara mot direktivets syfte – som är att främja familjeåterförening och att i detta avseende ge flyktingar, bland annat underåriga utan medföljande vuxen, ett särskilt skydd – utan även mot principerna om likabehandling och rättssäkerhet.[27]

67. Domstolen anlade ett liknande synsätt i sin dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577). Domstolen åberopade i sitt resonemang emellertid inte den deklarativa karaktären i en fastställelse av flyktingstatus utan underströk i stället de rättigheter som härleds från artiklarna 7 samt 24.2 och 24.3 i stadgan och de berörda barnens bästa. Domstolen påpekade att rätten till familjeåterförening inte fick göras beroende av olika slumpmässiga och oförutsägbara omständigheter som helt kan tillskrivas de behöriga nationella myndigheterna och domstolarna i den berörda medlemsstaten.[28]

68. Det torde framgå av den nationella utredningen i målet vid EU-domstolen i förevarande förfarande, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva, att det förflutit nästan fyra år från det att SE:s son ansökte om asyl (21 augusti 2012) till dess att han beviljades subsidiärt skydd (13 maj 2016). Den hänskjutande domstolen har inte gett någon förklaring till denna avsevärda tidsutdräkt. Man skulle kanske kunna förmoda, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva, att det beror på vissa överklaganden som SE:s son har ingett mot avslaget från Federala myndigheten för migration och flyktingar på hans asylansökan. Det räcker här med att konstatera att SE:s asylansökan från 2016 ännu inte är färdigbehandlad.

[25] Eftersom det inte finns något skäl som i fråga om subsidiärt skydd är liktydigt med skäl 21 finner jag att alla tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som uppfyller de materiella villkoren i kapitel V i direktiv 2011/95 för att anses berättigade till subsidiärt skydd har, efter det att en ansökan om internationellt skydd har ingetts, en subjektiv rätt att tillerkännas status som subsidiärt skyddsbehövande, även innan det formella beslutet härom har antagits. Vidare har domstolen i punkt 32 i dom av den 1 mars 2016, Kreis Warendorf och Osso (de förenade målen C-443/14 och C-444/14, EU:C:2016:127), konstaterat att det av skälen 8, 9 och 39 i direktiv 2011/95 framgår att unionslagstiftaren önskat upprätta en enhetlig status för personer som beviljats internationellt skydd och därför valt att ge subsidiärt skyddsbehövande samma rättigheter och fördelar som flyktingar, med förbehåll för nödvändiga och objektivt motiverade undantag. Det föreskrivs därvid inget undantag för subsidiärt skyddsbehövande i artikel 23.2 i direktiv 2011/95. Den bestämmelsen avser specifikt personer som beviljats internationellt skydd.

[26] Enligt min åsikt har frågan om deklarativ status för flyktingar uppkommit bland annat på grund av att det i artikel 3.2 a i direktiv 2003/86 särskilt anges att det direktivet inte ska tillämpas när referenspersonen ”ansöker om att beviljas flyktingstatus och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut”. Se dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 50). Det finns ingen motsvarande bestämmelse i direktiv 2011/95.

[27] I punkt 60 i dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248), förklarade domstolen att man ”[g]enom att … använda tidpunkten för inlämnandet av ansökan om internationellt skydd som referens vid bedömningen av en flyktings ålder vid tillämpningen av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, kan … garantera att samtliga sökande som kronologiskt sett befinner sig i samma situation ges en likadan och förutsägbar behandling, samt se till att ett bifall till en ansökan om familjeåterförening i huvudsak beror på omständigheter som kan tillskrivas sökanden och inte sådana omständigheter som kan tillskrivas administrationen, såsom den tid det tar att handlägga ansökan om internationellt skydd eller ansökan om familjeåterförening”.

[28] Dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 43). Som kommissionen har förklarat är dessutom inte tillåtelse av inresa och vistelse i enlighet med artikel 4.1 första stycket c i direktiv 2003/86, vilket prövades i domen, en fastställelse av redan existerande rättigheter.

69. Utöver risken för urholkning av de rättigheter [29] som garanteras i artiklarna 7 och 24 i stadgan skulle det enligt min åsikt också stå i strid med artikel 47 i stadgan och rätten till ett effektivt rättsmedel om det förhållandet att det av en person som ansöker om internationellt skydd krävs att denne ska åberopa de rättsmedel som anges i artikel 46 i direktiv 2013/32 skulle kunna leda till en situation där familjemedlemmar förlorar sin rätt till familjesammanhållning och alla rättigheter som följer därav, vilka beviljas enligt bland annat direktiv 2011/95, som ett resultat av den tidsutdräkt som berörd rättsprövning ofrånkomligen har resulterat i och som tycks ha befunnit sig utom kontroll av sökanden. En sådan situation skulle i väsentlig grad och på ett orimligt sätt kunna försvåra tilltron till rättsmedel, och avhålla från bruk av dessa, vilka annars kan stå till buds. [30]

70. I fråga härom anser jag att det förhållandet att det i artikel 46.3 i direktiv 2013/32, vilket har anförts av den tyska och den ungerska regeringen, [31] krävs en full omprövning och prövning av det aktuella behovet av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna av en domstol i första instans i en medlemsstat av ett överklagande av ett beslut angående en ansökan om internationellt skydd inte är relevant när det bland annat ska avgöras vilken tidpunkt som ska gälla vid bedömning av om den person som är skyddsberättigad (i detta fall SE:s son) är ”underårig” i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95. Artikel 46.3 i direktiv 2013/32 syftar till att säkerställa att det beslut angående internationellt skydd som meddelas av den behöriga domstolen är grundat på aktuella förhållanden och aktuell lagstiftning. [32] Den bestämmelsen har ingen som helst inverkan på rätten för familjemedlemmar att i enlighet med artikel 23.2 i direktiv 2011/95 ansöka om de förmåner som anges i artiklarna 24–35 i det direktivet eller den tidpunkt från vilken dessa rättigheter härleds.

71. I fråga om det tidsmässiga alternativ som anges i fråga 1 c, nämligen den dag då SE inreste till Förbundsrepubliken Tyskland, krävs det i artikel 2 j i direktiv 2011/95 tydligt att de berörda familjemedlemmarna ”befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd”. [33] För att den bestämmelsen ska vara tillämplig måste SE således ha inrest till Förbundsrepubliken Tyskland innan hans son uppnådde myndig ålder och SE:s son måste ha ansökt om internationellt skydd medan han var underårig, om SE åberopar härledda rättigheter därav.

[29] Se även förslag till avgörande av generaladvokaten Hogan i målet B.M.M. och B.S. (Familjeåterförening – underårigt barn) (C-133/19, EU:C:2020:222, punkt 43).

[30] Se, analogt, dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577, punkterna 53–55).

[31] Den tyska regeringen anser i fråga om villkoret att en person som beviljats skydd ska anses vara ”underårig” vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 att den dag som ska räknas är dagen för beslutet angående ansökan från den familjemedlem som vill göra en rätt gällande vilken är härledd från rätten för en person som beviljats skydd. Den tyska regeringen påpekar särskilt att unionsrätten med tanke på att det i artikel 46.3 i direktiv 2011/95 krävs en full omprövning och prövning av det aktuella behovet är grundad på principen att det är den faktiska och rättsliga situationen som råder den dag då beslutet om omprövning och prövning meddelas som är avgörande. Detta talar emot ett tidigareläggande av den relevanta tidpunkten till före den dag då beslutet fattas, vid vilken de faktiska förhållandena måste föreligga för att en släkting ska anses vara familjemedlem i den mening som avses i definitionen i artikel 2 j i direktiv 2011/95. Den ungerska regeringen anser att domstolens konstateranden i sin dom av den 16 juli 2020, État belge (Familjeåterförening – underårigt barn) (de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577), inte med nödvändiga ändringar är tillämpliga på förevarande mål, framför alt inte med hänsyn till kravet i artikel 46.3 i direktiv 2013/32, så som det bekräftades av domstolen i dom av den 25 juli 2018, Alheto (C-585/16, EU:C:2018:584), – att såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna ska vara föremål för en full omprövning och prövning av det aktuella behovet. Enligt den ungerska regeringen är det förhållandet att den underårige har uppnått myndighetsålder efter det att ansökan har inlämnats en omständighet som domstolen, med tanke på kravet om full omprövning och prövning av det aktuella behovet, inte kan underlåta att ta hänsyn till när den fattar sitt avgörande. Den ungerska regeringen anser att samma princip är tillämplig i ett administrativt förfarande. Den bekräftar således att dagen för beslutet om (SE:s) ansökan om internationellt skydd grundat på ett familjeförhållande är den relevanta tidpunkten för bedömning av om en person är underårig.

[32] Se även, analogt, med avseende på ett administrativt förfarande artiklarna 10.3 b och 45.2 a i direktiv 2013/32. I nationell rättslig kontext, se 77 § i AsylG.

[33] I den bestämmelsen krävs det också att ”familjen existerade redan i ursprungslandet”.

72. Trots att vistelse i den berörda medlemsstaten och en ansökan om internationellt skydd inlämnad av den berörde ”underårige” är nödvändiga villkor, är de dock inte i sig tillräckliga för att ge upphov till en rätt till de förmåner som anges i artikel 23.2 i direktiv 2011/95. Familjemedlemmarna till den person som beviljats internationellt skydd som för egen del inte uppfyller kraven för att erhålla sådant skydd, måste i enlighet med artikel 23.2 i direktiv 2011/95 i själva verket ”*ansöka om* de förmåner som avses i artiklarna 24–35 …”.[34] Enligt min åsikt är det denna ansökan som utlöser en prövning av berättigandet till de berörda förmånerna och detta är därmed den relevanta tidpunkten för att bedöma om den person som beviljats internationellt skydd och till vilken det hänvisas i artikel 23.2 i direktiv 2011/95 är underårig.

73. För att en far ska komma i fråga för de rättigheter som föreskrivs i artikel 23.2 i direktiv 2011/95 på grundval av att han är ”familjemedlem” till en ”underårig” person som beviljats internationellt skydd måste, enligt min åsikt, dessa rättigheter faktiskt göras gällande eller begäras av den berörde fadern medan den person som beviljats internationellt skydd alltjämt är underårig. I ett fall som det i det nationella målet är således den relevanta tidpunkten för att bedöma status som underårig vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 i princip den dag då asylsökanden (SE) sökte asyl (fråga 1 b – 2016). Med ledning av den tydliga ordalydelsen i artikel 23.2 i direktiv 2011/95 anser jag därför inte att den dag då den person som beviljats internationellt skydd (SE:s son) sökte asyl[35] i sig är relevant för bedömning av status som underårig i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 (fråga 1 d – 2012).

74. Den relevanta tidpunkten för bedömning av om SE:s son är underårig vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 är således den dag då SE ansökte om asyl (fråga 1 b – 2016), under förutsättning att SE:s son har ansökt om internationellt skydd *innan* han uppnådde myndig ålder och under förutsättning att *båda* de berörda familjemedlemmarna också befinner sig i samma medlemsstat innan SE:s son uppnådde myndig ålder.

75. Utifrån detta finner jag att den tidpunkt då SE sökte asyl är avgörande, varav det i sin tur följer att den andra fråga som ställts av den hänskjutande domstolen också har viss betydelse. Den frågan gäller huruvida den materiella tidpunkten är den då asylansökan gjordes eller om det är den dag då asylansökan formellt ingavs.[36]

76. För den frågan krävs det en tolkning av artikel 6 i direktiv 2013/32. Enligt min uppfattning kan svaret på den fråga som ställts av den hänskjutande domstolen återfinnas i punkterna 92–94 i dom av den 25 juni 2020, *Ministerio Fiscal (Myndighet som kan förväntas få ta emot en ansökan om internationellt skydd*) (C-36/20 PPU, EU:C:2020:495), där det i sak anges att en tredjelandsmedborgare i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2013/32 får ställning som sökande av internationellt skydd, i den mening som avses i artikel 2 c i direktiv 2013/32, *så snart vederbörande ”gör” en ansökan*. Handlingen att ”göra” en ansökan om internationellt skydd medför *inte* några

[34] Min kursivering.

[35] SE:s son sökte asyl år 2012.

[36] I punkt 3 i begäran om förhandsavgörande har den hänskjutande domstolen förklarat att SE ansökte om asyl i februari 2016 och lämnade in en formell ansökan om internationellt skydd den 21 april 2016. Den hänskjutande domstolen konstaterade också i punkterna 20 och 21 i sin begäran att det i 13 § punkt 1 i AsylG inte finns några formkrav men att asylansökan enligt 14 § punkt 1 första meningen i AsylG i princip måste inges formellt till den ansvariga lokala avdelningen vid Federala myndigheten för migration och flyktingar. Enligt den hänskjutande domstolen talar det för att prövningen av underårighet ska ske vid tidpunkten då den formella ansökan lämnas in att artikel 6 i direktiv 2013/32 föreskriver att medlemsstaterna ska se till att det finns en möjlighet att lämna in en formell ansökan och endast anger att det ska ske så snart som möjligt, utan någon närmare tidsangivelse. Även om inga konkreta minsta, normala eller längsta tidsfrister anges, ska det dock vara möjligt att lämna in den formella ansökan omedelbart, det vill säga utan otillbörligt dröjsmål. Det råder således vissa tvivel med avseende på huruvida det är förenligt med principerna om likabehandling och rättssäkerhet, liksom med principen om *effet utile* (ändamålsenlig verkan), att sätta tidpunkten för bedömningen då den formella ansökan lämnas in.

administrativa formaliteter, eftersom dessa måste iakttas när ansökan ”inges”. Således kan inte förvärv av status som sökande av internationellt skydd vara underkastat vare sig diarieföring eller ingivande av ansökan, och det förhållandet att en tredjelandsmedborgare vid ”en annan myndighet” i den mening som avses i artikel 6.1 andra stycket i direktiv 2013/32 har uttryckt en önskan om att ansöka om internationellt skydd är tillräckligt för att ge vederbörande status som sökande av internationellt skydd. Att göra en sådan ansökan är därmed tillräckligt för att utlösa tidsfristen om sex arbetsdagar inom vilken den berörda medlemsstaten måste registrera ansökan.

77. Det framgår således, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva, att den relevanta tidpunkten i fråga om SE:s asylansökan var i februari 2016 och inte dagen för dennes formella ansökan om internationellt skydd, den 21 april 2016. Eftersom SE:s asylansökan således hade gjorts medan hans son alltjämt var underårig följer därav i sin tur att SE var familjemedlem i enlighet med artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95.

78. Som svar på den första och den andra fråga som ställts av den hänskjutande domstolen finner jag således att den relevanta tidpunkten för bedömning av om den person som beviljats internationellt skydd är underårig vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95, under de förhållanden som råder i ett fall som det i det nationella målet, är den dag då vederbörandes far ansöker om internationellt skydd enligt artikel 6.1 i direktiv 2013/32, under förutsättning att den person som beviljats internationellt skydd har ansökt om sådant skydd innan han eller hon uppnått myndig ålder och att båda de berörda familjemedlemmarna befinner sig i samma medlemsstat innan den person som beviljats internationellt skydd uppnått myndig ålder.

B. Den tredje tolkningsfrågan

79. Med sin tredje fråga vill den hänskjutande domstolen få veta om det enligt artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95, jämförd med artikel 23.1 i samma direktiv, krävs att de berörda ”familjemedlemmarnas” gemensamma familjeliv återupptas i den mening som avses i artikel 7 i stadgan eller om enbart den samtida vistelsen av den person som beviljats skydd och hans eller hennes familjemedlem i den berörda medlemsstaten är tillräckligt för att fastställa status som familjemedlem.[37]

80. Enligt artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 är begreppet ”familjemedlemmar” med avseende på en far till en person som beviljats internationellt skydd[38] avhängigt endast av de tre villkoren att familjen existerade redan i ursprungslandet,[39] att familjemedlemmarna till den person som beviljats skydd befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd och att den person som beviljats internationellt skydd är ogift och underårig.

[37] Den tyska regeringen anser att man inte kan ta ställning till definitionen i artikel 2 j i direktiv 2011/95 utan att beakta artikel 23.2 i samma direktiv, vilken syftar till att hålla en familj samlad. Det krävs därför att familjelivet enligt artikel 7 i stadgan har återupptagits i den mottagande medlemsstaten mellan den person som beviljats skydd och asylsökanden. Vidare måste inresan ha företagits i syfte att (åter) utöva föräldraauktoritet. Den ungerska regeringen anser att det genom artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 krävs att det för att göra anspråk på ställning som familjemedlem inte är tillräckligt att familjemedlemmarna samtidigt befinner sig på en medlemsstats territorium, utan det krävs också att det faktiskt föreligger familjeband mellan dessa som innebär att familjelivet mellan föräldern och det underåriga barnet faktiskt har återupptagits i den berörda medlemsstaten.

[38] Denna bestämmelse hänför sig till ”[f]adern, modern eller någon annan vuxen *som ansvarar* för den person som beviljats internationellt skydd”. Min kursivering. Eftersom ett familjeförhållande mellan en förälder och ett ogift barn anses föreligga om alla villkoren i artikel 2 j i direktiv 2011/95 är uppfyllda, måste enligt min åsikt ett ”förälder-barn”-förhållande” i fråga om en annan vuxen också bevisas genom lag eller genom praxis i den berörda medlemsstaten.

[39] Enligt min åsikt kan det av familjemedlemmar krävas att de med hjälp av skriftliga handlingar styrker att familjen existerade redan i ursprungslandet. Se, analogt, artikel 5.2 i direktiv 2003/86, enligt vilken det krävs att en ansökan om inresa och vistelse som inges till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat ska åtföljas av skriftliga bevis för familjebanden.

81. Genom nämnda bestämmelse krävs det inte att familjelivet mellan de berörda familjemedlemmarna återupptas i den mening som avses i artikel 7 i stadgan, och närmare bestämt inte genom kravet i fråga om vistelse i samma medlemsstat. I artikel 7 i stadgan krävs det att familjelivet ska respekteras. Genom denna artikel föreskrivs emellertid inga särskilda krav på familjemedlemmar i fråga om nivån i deras familjeförhållande.

82. I artikel 23.1 i direktiv 2011/95 föreskrivs att medlemsstaterna ska se till att familjen kan hållas samlad. I detta avseende åläggs medlemsstaterna genom artikel 23.2 i direktivet exakta positiva skyldigheter med motsvarande klart definierade individuella subjektiva rättigheter. Genom denna bestämmelse krävs det att medlemsstaterna ska se till att ”familjemedlemmar”, enligt vad som anges i artikel 2 j i direktiv 2011/95, får ansöka om de förmåner som avses i artiklarna 24–35 i samma direktiv. Dessa förmåner måste i princip beviljas för familjemedlemmar.[40] Medlemsstaterna ges här inte något utrymme för skönsmässig bedömning.[41]

83. Som kommissionen med rätta har angett i sitt yttrande kan återupptagandet av ett familjeförhållande i själva verket inte helt vara avhängigt av de berörda familjemedlemmarnas önskemål, utan beror snarare på förhållanden över vilka de inte har kontroll, så som var de får bostad. Eftersom det genom direktiv 2011/95 inte föreläggs några som helst kriterier i det avseendet är det kanske av större vikt att det inte står klart hur återupptagandet av ett familjeförhållande skulle kunna övervakas och bedömas av de behöriga nationella myndigheterna på ett rättvist, objektivt och proportionerligt sätt.

84. Om emellertid en ogift underårig, när denne uppnår myndig ålder, skriftligen och uttryckligen anger att han eller hon inte önskar hålla familjen samlad, kan syftet med artikel 23 i direktiv 2011/95 inte uppnås och de behöriga nationella myndigheterna måste inte bevilja familjemedlemmar förmånerna enligt artiklarna 24–35 i direktivet.

85. Trots att SE:s son fyllde 18 år och uppnådde myndig ålder den 20 april 2016, finns det i utredningen i målet vid EU-domstolen inget som tyder på att han i något skede reste invändningar mot upprätthållandet av familjesammanhållningen eller mot att återförenas med sin far, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

C. Den fjärde tolkningsfrågan

86. Med sin fjärde fråga vill den hänskjutande domstolen få klarlagt om en asylsökandes status som familjemedlem (SE), i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95, upphör när den person som beviljats skydd (SE:s son) uppnår myndig ålder eller ingår äktenskap. Om statusen som far till en person som beviljats skydd som familjemedlem, i den mening som avses i artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95/EU, i princip kvarstår efter det att barnet uppnått myndig ålder, vill den hänskjutande domstolen också få klargjort om

[40] Utom i vissa fall där tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver något annat. Se, exempelvis, artiklarna 24 och 25 i direktiv 2011/95.

[41] Utom i fråga om de särskilda undantag från dessa skyldigheter som anges i artikel 23.3 och 23.4 i direktiv 2011/95. En familjemedlem får således inte omfattas av artikel 23.1 och 23.2 i direktiv 2011/95 om han eller hon undantas eller skulle undantas från internationellt skydd enligt kapitlen III och V i nämnda direktiv. Se artikel 23.3 i direktiv 2011/95. Dessutom får medlemsstaterna vägra, inskränka eller återkalla förmånerna med hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen. Se artikel 23.4 i direktiv 2011/95. Det finns i utredningen i målet vid EU-domstolen inget som tyder på att sådana undantag är relevanta i förevarande fall.

statusen – utöver den situation där faderns vistelse i den mottagande medlemsstaten eller skyddsberättigandet för barnet avslutas – upphör vid en viss tidpunkt eller till följd av en viss händelse.[42]

87. Jag anser att familjemedlemmars rättigheter i enlighet med artikel 2 j tredje strecksatsen och artikel 23.2 i direktiv 2011/95 *inte* består under obegränsad tid.

88. Familjemedlemmars rättigheter enligt artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 att ansöka om de förmåner som anges i artiklarna 24–35 i direktivet kvarstår enligt min uppfattning efter det att den person som är subsidiärt skyddsbehövande har uppnått myndig ålder för giltighetstiden för det uppehållstillstånd som beviljats dem i enlighet med artikel 24.2 i direktivet.

89. I artikel 24.2 i direktiv 2011/95 föreskrivs att ”medlemsstaterna till de personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande och *deras familjemedlemmar* [ska] utfärda ett förnybart uppehållstillstånd som ska gälla i *minst ett år* och, om det förnyas, i minst två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver något annat”.[43]

VII. Förslag till avgörande

90. Av ovan anförda skäl föreslår jag att domstolen ska besvara de frågor som ställts av Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen, Tyskland) på följande sätt:

Under de förhållanden som råder i ett fall som det som föreligger i det nationella målet är den relevanta tidpunkten för bedömning av om den person som beviljats internationellt skydd är underårig vid tillämpning av artikel 2 j tredje strecksatsen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, den dag då dennes far ansöker om internationellt skydd i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, om den person som beviljats internationellt skydd har ansökt om sådant skydd innan han uppnådde myndig ålder och om båda de berörda familjemedlemmarna befinner sig i samma medlemsstat innan den person som beviljats internationellt skydd uppnår myndig ålder.

I enlighet med artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 är begreppet familjemedlemmar i fråga om en far till en person som beviljats internationellt skydd endast avhängigt av de tre villkoren att familjen existerade redan i ursprungslandet, att familjemedlemmarna till den person som beviljats internationellt skydd befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd och att den person som beviljats internationellt skydd är ogift och underårig. I artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 krävs det inte att familjelivet mellan de berörda familjemedlemmarna ska återupptas i den mening som avses i artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Om en ogift underårig enligt artikel 2 j

[42] Den tyska och den ungerska regeringen anser att det för ställning som familjemedlem i enlighet med artikel 2 j tredje strecksatsen i direktiv 2011/95 krävs att referenspersonen är underårig och ogift. Det följer därav att ställningen som familjemedlem upphör när referenspersonen blir myndig eller ingår äktenskap. Kommissionen anser att rättigheterna för familjemedlemmar i enlighet med artiklarna 2 j tredje strecksatsen och 23.2 i direktiv 2011/95 kvarstår efter det att en person som beviljats skydd har blivit myndig, under den tid som det uppehållstillstånd som beviljats dessa i enlighet med artikel 24.2 i samma direktiv är giltigt.

[43] Min kursivering.

tredje strecksatsen i direktiv 2011/95, när han eller hon uppnår myndig ålder, skriftligen och uttryckligen anger att han eller hon inte önskar hålla familjen samlad, kan syftet med artikel 23 av direktiv 2011/95 inte uppnås och de behöriga nationella myndigheterna måste inte bevilja familjemedlemmar förmånerna enligt artiklarna 24–35 i direktivet.

Familjemedlemmars rättigheter enligt artiklarna 2 j tredje strecksatsen och 23.2 i direktiv 2011/95 består inte under obegränsad tid. Familjemedlemmars rättigheter enligt artiklarna 2 j tredje strecksatsen och 23.2 i direktiv 2011/95 att ansöka om de förmåner som anges i artiklarna 24–35 i det direktivet kvarstår efter det att den person som är subsidiärt skyddsbehövande har uppnått myndig ålder för giltighetstiden för det uppehållstillstånd som beviljats dem i enlighet med artikel 24.2 i samma direktiv.